

Μητροπολίτης Μάνης: “Περί της Θείας Μεταλήψεως”

/ [Γνώμες](#)

Του Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσόστομου Γ΄

Τό κέντρο τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Θεία Μετάληψη. Εἶναι ὁ πυρῆν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πιστή στήν θεία ἐντολή τοῦ Κυρίου τελεῖ ἀδιακόπως τό μέγα Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἐκκλησία καί Θεία Εὐχαριστία ταυτίζονται. **Δέν νοεῖται Ἐκκλησία χωρίς Θεία Εὐχαριστία καί Θεία Εὐχαριστία χωρίς Θεία Μετάληψη ἀπό τούς πιστούς χριστιανούς.** Χριστιανός σημαίνει συμμετοχή στήν Θεία Μετάληψη, τήν θεία Κοινωνία, ὅπου ὁ πιστός «συνανακίρναται» μέ τό Θεό (ἅγ. Κύριλλος Ἀλεξανδρείας) γίνεται «σύσσωμος Χριστοῦ» (Ἰω. Δαμασκηνός), «συνυφαίνει καί συνάπτει αὐτόν, μέ τήν θεία φύση» (Ἰ. Χρυσόστομος).

Τί εἶναι λοιπόν ἡ Θεία Μετάληψη; Εἶναι τό ἱερότατο Μυστήριο, ὅπου ὁ πιστεύων χριστιανός μεταλαμβάνει ὑπό μέν τό εἶδος τοῦ ἁγιασμένου ἄρτου, αὐτοῦ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὑπό δέ τό εἶδος τοῦ ἁγιασμένου οἴνου, αὐτοῦ τοῦ Αἵματος

τοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωὴν τὴν αἰώνιον. Τό πῶς γίνεται ἡ μεταβολή αὐτὴ τοῦ ἄρτου καί τοῦ οἴνου σέ Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ δέν δυνάμεθα νά ἐννοήσουμε. Οὔτε τόν λόγον, οὔτε τόν τρόπον. Μόνον μέ τό φῶς τῆς πίστεως προσεγγίζεται τό Μυστήριον, γιατί τά πάντα ἐν τῷ Χριστῷ εἶναι θεῖον μυστήριον. Μυστήριον τοῦ ὁποίου ἡ ἐμπειρία ἐνέχει λυτρωτικόν χαρακτήρα γιά τόν πιστόν. Αὐτή ἡ ἐμπειρία ἐπιφυλάσσεται ὡς ἀποκάλυψη γιά τούς πιστεύοντας, γι' αὐτό καί ἡ ἐντολή εἶναι: «Μή δῶτε τό ἅγιον τοῖς κυσί μηδέ βάλητε τούς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων» (Ματθ. ζ',6). Στήν ἀρχαία Ἐκκλησία πρόσεχαν πολύ αὐτό τό σημεῖο καί κατεβάλλοντο προσπάθειες γιά τήν διαφύλαξη τοῦ ἀπορρήτου τῶν μυστηρίων τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἡ ἀποκάλυψη γίνεται κατά τήν δυναμικότητα καί δεκτικότητα τῶν πιστῶν «καθώς ἠδύναντο». Ἡ τάξη τῶν «κατηχουμένων» καί τῶν «φωτιζομένων» ὑπηρετοῦσε αὐτόν ἀκριβῶς τόν σκοπό. Ἡ Θεία Εὐχαριστία, τό κορυφαῖο Μυστήριον ἔμεινε τό «σεσιγημένον Μυστήριον», πρό τοῦ Ὁποίου «σιγαῖ πᾶσα σὰρξ βροτεία καί στέκεται μετὰ φόβου καί τρόμου». (Ὑμνος ἀντί Χερουβικοῦ κατά τό Μ. Σάββατο). Ἔχει λοιπόν χαρακτήρα μυστηριακό, ὑπερκόσμιο καί δέν κατανοεῖται μέ λογικά κριτήρια, γήϊνα καί ἀνθρώπινα. Μάλιστα οἱ σχετικές «Κατηχήσεις» τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας χειραγωγοῦν τά νέα μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἔνδον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου τελοῦνται τά ἀνερμήνευτα καί ὑπέρ τήν ἀνθρώπινη λογική Θεία Μυστήρια. Ὁ Ἱ. Χρυσόστομος λέγει πρὸς τούς νεοφωτίστους: «Ὅλοι λοιπόν ὅσοι ἀξιωθήκατε νά ἐγγραφεῖτε στήν ἐπουράνια αὐτὴ βίβλο, προσφέρατε πλούσια τήν πίστιν σας καί ὑγιῇ τό λογισμό σας. Γιατί τά ὅσα γίνονται ἐδῶ χρειάζονται πίστις καί τά μάτια τῆς ψυχῆς, ὥστε νά μή προσέχει κανείς μόνο τά ὅσα βλέπει, ἀλλ' ὀρμώμενος ἀπ' αὐτά νά φαντάζεται καί ἐκεῖνα πού δέν βλέπονται. Γιατί τέτοια εἶναι τά μάτια τῆς πίστεως· ὅπως ἀκριβῶς δηλαδή τά μάτια τοῦ σώματος μποροῦν νά βλέπουν ἐκεῖνα μόνο πού ὑποπίπτουν στήν αἴσθηση, ἔτσι καί τά μάτια τῆς πίστεως βλέπουν τά ἀντίθετα μ' ἐκεῖνα. Γιατί τίποτε ἀπό τά ὁρατά δέν βλέπουν ἀλλ' ἐκεῖνα πού δέν βλέπονται τά βλέπουν αὐτά ἔτσι, σάν νά βρίσκονται μπροστά στά μάτια μας. Καθόσον αὐτό εἶναι πίστις, τό νά βλέπει σάν ὁρατά ἐκεῖνα πού δέν βλέπονται». (ΕΠΕ, 30, Κατήχησις, ΙΙ,9). Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ νοησιарχία καί ὁ ὀρθολογισμός ἀπωθεῖ τό μυστήριον, ἀλλά τοῦτο εἶναι θεμέλιον τῆς ὑπαρξης τοῦ ἀνθρώπου ἀκριβῶς γιατί εἶναι ὃν πού θρησκεύει, πού «αἶρει τήν ψυχὴν του» πρὸς τόν Θεόν καί αὐτά εἶναι μυστήρια πού δέν ἐξηγοῦνται. Ἀφήνονται στή πανσοφία τοῦ Θεοῦ. Πολύ εὐστοχα ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐκκλησία μεταλαμβάνει καί τά νήπια, γιατί ἡ Θ. Μετάληψη δέν εἶναι θέμα λογικῆς. Ἐδῶ ἔχουμε ὅχι τό παράλογο ἀλλὰ τό ὑπέρλογο.

Τό Μυστήριον αὐτό τῆς Θ. Εὐχαριστίας καί κατά συνέπειαν τῆς Θ. Μεταλήψεως ἢ Θ. Κοινωνίας εἶναι θεοσύστατο Μυστήριον. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός τό ἱδρυσε καί τό παρέδωσε στήν Ἐκκλησία κατά τόν ἀκόλουθο τρόπο. Στό ὑπερῶο τῶν ἱεροσολύμων, πρό τοῦ Ἁγίου Του Πάθους συνέβη τοῦτο:

«Ἐσθιόντων δέ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε (= τεμάχισε) καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπε· λάβετε φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου· καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμα μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἅφεςιν ἁμαρτιῶν.» (Ματθ. 26,26-28). Τοῦτο ποιεῖται εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν». (Λουκ. 22,19). Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι δέν εἶπε συμβολίζει τὸ σῶμα μου, ἀλλὰ εἶπε εἶναι τὸ Σῶμα μου. Τό ἴδιο καὶ γιὰ τὸ Αἷμα Του καὶ τοῦτο «ποιεῖται» σέ χρόνο ἐνεστώτα πού δηλώνει συνέχεια, διάρκεια, ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων. Μάλιστα οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τονίζουν ὅτι ἡ Θ. Εὐχαριστία εἶναι ἀναίμακτος θυσία διότι ἔτσι ἔπρεπε νά εἶναι γιὰ τὴν ἀνθρώπινη δική μας προσέγγιση. Ὁ ἅγ. Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος ὀνομάζει ἀκριβῶς τὴν Ἀγία Τράπεζα «θυσιαστήριον». Καὶ τὸ μέγιστον θαῦμα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου σέ Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ ἐπιτελεῖ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα ὥστε ὑπέροχα ὁ Ἰ. Δαμασκηνός νά λέγει: «Εἰ τὸν τρόπον ἐπιζητεῖς, πῶς γίνεται, ἀρκεῖ σοι ἀκοῦσαι, ὅτι διὰ Πνεύματος Ἁγίου, ὡπερ καὶ ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου διὰ Πνεύματος ἁγίου ἑαυτῷ καὶ ἐν ἑαυτῷ ὁ Κύριος σάρκα ὑπεσπάσατο καὶ πλέον οὐδέν γινώσκωμεν, ἀλλ' ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀληθής ἐστὶ καὶ ἐνεργής καὶ παντοδύναμος» (P.G. 94,1145). Καὶ βλέπουμε, κατὰ τὴν Θ. Μετάληψη μέ τά χοϊκά μάτια μας ἄρτον καὶ οἶνον καὶ γεύομεθα ταῦτα, γιατί ἔτσι πρέπει γιὰ τὴν ἀνθρώπινη δυνατότητα καὶ συνάμα ἀδυναμία μας, ἀλλὰ ὑπὸ τά εἶδη ἄρτου καὶ οἴνου, αὐτό τοῦτο τὸ τίμιον καὶ πανάγιον Σῶμα καὶ τίμιον καὶ πανάγιον καὶ ζωηρόν Αἷμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεταλαμβάνομεν εἰς ἅφεςιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Αὐτό πιστεύουμε καὶ αὐτό ὁμολογοῦμεν.

Ἔτσι αὐτὴ εἶναι ἡ σύσταση καὶ ἡ παράδοση τοῦ Μυστηρίου. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ πράξη καὶ ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀπ' τὴν πρώτη της στιγμή. Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ μετὰ τὴν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν Πεντηκοστή: «Ἦσαν προσκαρτεροῦντες (=ἀφοσιωμένοι) τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς» (Πράξ. β', 42).

Βασικὴ πεποίθηση κάθε Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ εἶναι ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ δέν ἦλθε στή γῆ μας γιὰ νά μᾶς δώσει μόνο μιὰ ὑπέροχη καὶ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου διδασκαλία, ἀλλὰ γιὰ νά προσφέρει τὴ θυσία τοῦ σώματός Του καὶ τοῦ αἵματός Του. Καὶ αὐτὴ ἡ θυσία πρέπει νά διαιωνίζεται, ὥστε οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτόν νά κοινωνοῦν αὐτό τὸ σῶμα Του καὶ τὸ αἷμα Του. Αὐτὴ εἶναι ἡ κατάληξη τῆς θείας διδασκαλίας Του.

Ἡ θεία Λειτουργία, ἡ θεία Εὐχαριστία τελεῖται γιὰ νά μεταλάβουν οἱ πιστοὶ Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ εἰς ἅφεςιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει

ἀληθῆς συνειδητός χριστιανός χωρίς Θεία Μετάληψη. **Δέν μπορεί νά ζήσει πνευματικά ὁ χριστιανός ἔχοντας ἀποχή ἀπό τήν Θ. Κοινωνία. Εἶναι θεῖα τά λόγια: «Λάβετε φάγετε...» «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες...». Λόγια σαφῆ, ἱερά, λόγοι Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καί Λυτρωτή μας.** Τήν ἐπαύριον τοῦ θαύματος τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων εἶπε ἀκόμη ὁ αἰώνιος Διδάσκαλος: «Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τόν αἰῶνα, καί ὁ ἄρτος δέ ὃν ἐγώ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγώ δώσω ὑπέρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς» (Ἰω., 6,51).

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι καί στήν μεταποστολική ἐποχή, οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων τονίζουν τό γεγονός τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου τοῦ Κυρίου. Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας, ὁ Θεοφόρος γράφει πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς Ἐφέσου: «Σπουδάζετε οὖν πυκνότερον συνέρχεσθαι εἰς εὐχαριστίαν Θεοῦ καί εἰς δόξαν... ἓνα ἄρτον κλῶντες, ὅς ἐστι φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλά ζῆν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ παντός». (Πρὸς Ἐφεσ. XIII καί XX). Τό ἀρχαῖο σύγγραμμα πού ὀνομάζεται «Διδαχὴ τῶν Ἀποστόλων» πιστοποιεῖ τήν σταθερὴ πίστη τῶν χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων, ὅτι τό Μυστήριον εἶναι ἀληθινὴ τροφή τῆς ψυχῆς. Μία εὐχή πρὸς τόν Θεόν λέγει: «Εὐχαριστοῦμεν σοι, πάτερ ἅγιε, ὑπέρ τοῦ ἁγίου ὀνόματός σου, οὗ κατεσκήνωσας ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, καί ὑπέρ τῆς γνώσεως καί πίστεως καί ἀθανασίας, ἥς ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Σὺ, δέσποτα παντοκράτορ, ἔκτισας τά πάντα ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, τροφήν τε καί ποτόν ἔδωκας τοῖς ἀνθρώποις εἰς ἀπόλαυσιν, ἵνα σοι εὐχαριστήσωσιν, ἡμῖν δέ ἐχαρίσω πνευματικὴν τροφήν καί ποτόν καί ζωὴν αἰώνιον διὰ τοῦ παιδός σου». (Διδαχὴ Ἀγ. Ἀποστόλων, X,2). Τόν ἐπόμενο αἰῶνα, τόσον ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ὅσον καί ὁ Ἰ. Κυπριανός Καρχηδόνας ἐπαναλαμβάνουν ὅτι ἔχουμε ἀνάγκη αὐτῆς τῆς θείας Μεταλήψεως, τῆς θείας Κοινωνίας.

Πολύ περισσότερο οἱ τρεῖς μεγάλοι ἱεράρχες Μέγας Βασίλειος, Ἅγ. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καί Ἰ. Χρυσόστομος ἐπιμένουν στό θέμα αὐτό καί ἀναπτύσσουν μέ πολλά παραδείγματα τήν σπουδαιότητα καί ἀναγκαιότητα τοῦ μοναδικοῦ μυστηρίου τῆς θείας «μετουσίας». Τό ἴδιο ἐπαναλαμβάνουν ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων καί ὁ Μάξιμος ὁ ὁμολογητής, καθὼς καί ὁ Συμεὼν ὁ νέος θεολόγος μέ συγκλονιστικὲς ἐκφράσεις καί ἀργότερα οἱ δύο κορυφαῖοι Βυζαντινοὶ θεολόγοι Γρηγόριος Παλαμᾶς καί Νικόλαος Καβάσιλας τονίζοντας ὅτι τό μυστήριον τῆς Θείας Κοινωνίας εἶναι ἀληθῆς βρῶσις καί πόσις εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Τήν μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια ἀνακαλύπτουν καί πάλι ἐν καιρῷ Τουρκοκρατίας, οἱ δύο σοφοὶ ἅγιοι Μακάριος Νοταρᾶς καί Νικόδημος Ἀγιορείτης καί τήν ἀναπτύσσουν

στό βιβλίο τους «Περί τῆς συνεχοῦς μεταλήψεως τῶν ἀχράντων τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων» (1783) μέ πολλές μαρτυρίες ἁγίων Πατέρων. Γράφουν πολύ χαρακτηριστικά: «Ἀπό τήν τράπεζαν τῶν σωματικῶν φαγητῶν, ἅν μᾶς ὑστερήσῃ τις μίαν μόνην ἡμέραν, λυπούμεθα, ἀδημονοῦμεν καί μᾶς φαίνεται μέγα κακόν· ἀπό δέ τήν πνευματικήν καί οὐράνιαν τράπεζαν τῶν θείων μυστηρίων, ἅν ὑστερηθῶμεν... καί μῆνας ὀλοκλήρους, δέν τό νομίζομεν κακόν... Ἄχ, ἀδελφοί... καί νά ἐβλέπαμεν μίαν φοράν μέ τούς νοητούς ὀφθαλμούς τῆς ψυχῆς μας, ποῖα ὑψηλά καί πόσον μεγάλα ἀγαθά ὑστερούμεθα, μή μεταλαμβάνοντες συνεχῶς, τότε, ναί, ἠθέλαμεν βάλει ὅλα μας τά δυνατά νά ἐτοιμαζώμεθα καί νά μεταλαμβάνωμεν, ἅν ἦτο τρόπος, κάθε ἡμέραν» (σ.74). Τίς θέσεις αὐτές ἐπιβεβαίωσε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἐπί Πατριάρχου Γρηγορίου Ε' τοῦ ἐθνομάρτυρος τό 1819 τονίζοντας ὅτι ἔχουν χρέος «οἱ εὐσεβεῖς ἐν ἐκάστη ἱερᾷ μυσταγωγίᾳ νά προσέρχωνται καί νά μεταλαμβάνωσι...» Ἰδιαίτερα οἱ Κολλυβάδες Πατέρες συνέχισαν τήν ἀξία καί σημασία τῆς συχνῆς θείας Μεταλήψεως. Ἀργότερα ὁ Ἅγιος Νεκτάριος θά ὑπογραμμίσῃ ὅτι στό Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας λαμβάνει χώρα τό «θαῦμα τῶν θαυμάτων». Γράφει στή μελέτη του «Περί θείων Μυστηρίων»: «Τό παραδοθέν παρά τοῦ Κυρίου μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας εἶναι τό ἀνώτερον ὅλων τῶν μυστηρίων εἶναι τό θαυμασιώτερον τῶν θαυμάτων, ὅσα ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἐξετέλεσεν· εἶναι τό ὑψηλότερον ἐξ' ὅσων ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἐπενόησεν· εἶναι δέ καί τό τιμιώτερον ὅλων τῶν χαρισμάτων, ὅσα ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐχαρίσατο τοῖς ἀνθρώποις... διό καί δικαίως τό θαῦμα τῶν θαυμάτων καί τό μυστήριον τῶν μυστηρίων δύναται νά κληθῇ καί νά θεωρηθῇ».

Ὅσον ἀφορᾷ τήν μετάδοση τῆς Θ. Κοινωνίας στούς πιστούς ἱστορικῶς ἔχει ὡς ἐξῆς: Τούς πρώτους χριστιανικούς χρόνους πού ἦσαν καί ὀλίγοι οἱ πιστοί, ἡ Θ. Μετάληψη γινόταν ὅπως σήμερα μεταλαμβάνουν οἱ ἱερεῖς στό Ἱερό Βῆμα. Συγκεκριμένα ὁ κάθε πιστός «τήν ἀριστεράν θρόνον ποιήσας τῇ δεξιᾷ» ἔπαιρνε τήν ἁγία μερίδα, Σῶμα Χριστοῦ, καί ἔτρωγε καί κατόπιν ἔπινε ἐκ τοῦ κοινοῦ καί ἐνός Ἁγίου Ποτηρίου τό Αἶμα Χριστοῦ. Μάλιστα τό Ἅγιον Ποτήριον τό κρατοῦσε ὁ διάκονος. Οἱ «Ἀποστολικές Διαταγές» μᾶς περιγράφουν τήν Θ. Μετάληψη ὡς ἐξῆς: «Ὁ μέν Ἐπίσκοπος διδότην τήν προσφοράν λέγων Σῶμα Χριστοῦ καί ὁ δεχόμενος λεγέτω Ἀμήν· ὁ δέ διάκονος κατεχέτω τό Ποτήριον καί ἐπιδιδούς λεγέτω Αἶμα Χριστοῦ» (Ἀπ. Διατ. Ρ.Γ.1,1109). Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων γράφει: «Προσιών μή τεταμένοις τοῖς τῶν χειρῶν καρποῖς προσέρχου μηδέ διηρημένοις τοῖς δακτύλοις ἀλλά τήν ἀριστεράν θρόνον ποιήσας τῇ δεξιᾷ, ὡς μελλούσῃ Βασιλέα ὑποδέχεσθαι καί κοιλάνας τήν παλάμην δέχου τό Σῶμα Χριστοῦ, προσέρχου καί τῷ Ποτηρίῳ τοῦ Αἵματος» (Κατήχ. ΚΓ' 21-22, Ρ.Γ.33,1124). Μάλιστα ἡ σειρά μέ τήν ὁποία μετελάμβαναν οἱ πιστοί ἦταν: Πρῶτα ὁ Ἐπίσκοπος καί ὕστερα οἱ λοιποὶ κληρικοί «εἴτα τά παιδιά καί τότε πᾶς ὁ λαός κατά τάξιν μετά αἰδοῦς καί εὐλαβείας» (Διατ. Ἀποστ. ΒΕΠ 2, VIII,14,158). Περαιτέρω μετά τούς πρώτους

αἰῶνες, ὅταν αὐξήθηκαν οἱ πιστοὶ χριστιανοί, γιὰ καθαρῶς πρακτικούς λόγους δηλαδή γιὰ νά μή παρατηρηθεῖ ἀταξία εἰσήχθη ἡ λαβὶς μέ τήν ὁποία μετελάμβανον οἱ πιστοὶ Σώματος καί Αἵματος Χριστοῦ. Θαυμάσια εἶναι ἡ παράσταση μέ τόν ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ὁ ὁποῖος μεταδίδει τήν Θ. Κοινωνία στήν Ὁσία Μαρία τήν Αἰγυπτία μέ τήν ἁγία λαβίδα, ὅπως μᾶς περιγράφει ὁ ἅγιος Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων τόν 7ον αἰῶνα (Βίος ὁσίας Μαρίας P.G.87,3721). Ὅλοι πιστοί, λοιπόν, μετελάμβαναν ἀπό τήν μία λαβίδα τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὅλους τούς κατοπινούς αἰῶνες μέχρι καί σήμερα αὐτό τοῦτο τό «φάρμακον ἀθανασίας», τό «ἐφόδιον ζωῆς αἰώνιου», τό «ἀφανίζον φθοράν», τό «φυλακτήριον ψυχῆς καί σώματος». Μάλιστα ὁ Μ. Βασίλειος γράφει στήν 93η ἐπιστολή του «πρός Καισαρίαν Πατρικίαν περί κοινωνίας» ὅτι: «Καί τό κοινωνεῖν δέ καθ' ἐκάστην ἡμέραν καί μεταλαμβάνειν τοῦ ἁγίου σώματος καί αἵματος τοῦ Χριστοῦ, καλόν καί ἐπωφελές, αὐτοῦ σαφῶς λέγοντος· «ὁ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τό αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον». Τίς γάρ ἀμφιβάλλει, ὅτι τό μετέχειν συνεχῶς τῆς ζωῆς οὐδέν ἄλλο ἐστίν ἢ ζῆν πολλαχῶς; Ἡμεῖς μέντοι γε τέταρτον καθ' ἐκάστην ἐβδομάδα κοινωνοῦμεν, ἐν τῇ κυριακῇ, ἐν τῇ τετράδι καί ἐν τῇ παρασκευῇ καί τῷ σαββάτῳ καί ἐν ταῖς ἄλλαις ἡμέραις, ἐάν ᾗ μνήμη ἁγίου τινός». (P.G.,32,484).

Ἀκόμη ὑπάρχουν καί οἱ Ἀποστολικοὶ Κανόνες οἱ ὁποῖοι διακελεύουν αὐστηρά ὅτι ἂν κάποιος ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ (ἄλλοι) ἀπό τόν ἱερατικό κατάλογο, δέν μεταλάβει ὅταν τελεῖται ἡ Θ. Εὐχαριστία, πρέπει νά πεῖ τήν αἰτία. Ἄν εἶναι εὐλογη συγχωρεῖται, ἂν δέν τήν πεῖ, πρέπει νά ἀφορίζεται γιατί ἔγινε αἰτία νά βλαφτεῖ ὁ λαός καί γιατί κίνησε ἐναντίον ἐκείνου πού τέλεσε τήν Θ. Λειτουργία ὑποψίες ὅτι δέν τήν ἔκανε σωστά (8ος κανών) καί ἔπειτα ὅλοι οἱ πιστοὶ πού προσέρχονται στήν ἐκκλησία ὅταν τελεῖται ἡ θεία Εὐχαριστία καί ἀκοῦνε μάλιστα τίς Γραφές ἀλλά δέν παραμένουν στίς κύριες εὐχές καί δέν προσέρχονται στή θεία Μετάληψη πρέπει νά ἀφορίζονται γιατί δημιουργοῦν ἀταξία στό ἐκκλησιασμά. (9ος κανών). Οἱ παραπάνω κανόνες ὑπογραμμίζουν ὅτι δέν ἄρκει ὁ ἐκκλησιασμός. Δέν εἶναι ἀπλῶς μία ἀτομική προσευχή στό ναό ἡ θεία Λειτουργία, οὔτε θέαμα καί ἀκρόαμα. Οὔτε μπορεῖ νά ἄρκεῖται στό ἀντίδωρο ὁ πιστός. Θεία Λειτουργία καί θεία Εὐχαριστία, τέλεση τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Μυστηρίου σημαίνει μετοχή στή θεία Μετάληψη. Σαφέστατα ἡ Ἐκκλησία τό λέγει: «Γεύσασθε καί ἴδετε ὅτι Χριστός ὁ Κύριος». Ἄλλωστε, πῶς θά ἐκφωνήσουμε: «Ὁρθοί μεταλαβόντες...» καί θά ψάλλουμε «Εἶδομεν τό Φῶς τό ἀληθινόν...». Συνειδητός χριστιανός εἶναι καί ὀνομάζεται ὁ προσερχόμενος καταλλήλως, πνευματικά προετοιμασμένος στήν θεία Μετάληψη τῶν Ἀχράντων καί φρικτῶν Μυστηρίων.

Ἀναφορικῶς μέ τό ἐρώτημα ἢ τήν ἀμφιβολία τήν ὁποία διατυπώνουν μερικοὶ ἂν δηλ. ὑπάρχει κίνδυνος μεταδόσεως ἀσθενείας ἀπό τήν Θεία Μετάληψη ἐπειδὴ χρησιμοποιεῖται ἡ ἰδία λαβίδα, ἡ ἀπάντηση εἶναι σαφέστατη ὅτι οὐδεὶς ἀπολύτως

κίνδυνος υφίσταται ἐν προκειμένῳ. Τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ πού κοινωνοῦμε εἶναι Αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ Κύριος καί Θεός μας, καί ὁ Χριστός εἶναι ἡ ζωή, ἡ υἡγεία καί ὄχι ἡ ἀσθένεια, ἡ πτώση καί ὁ θάνατος. **Ὁ Χριστός οὔτε μολύνεται, οὔτε μολύνει.** Μόνον ἀγιάζει καί χαριτώνει, γιατί εἶναι ἡ Αὐτοζωή καί Ἀνάστασις. Ἡ Θεία Μετάληψη τῶν ἀχράντων Μυστηρίων εἶναι «φάρμακον ἀθανασίας», Πηγὴ Ζωῆς. Ἄλλωστε, **ποτέ κανεῖς ἀνά τούς αἰῶνες δέν ἔπαθε τό παραμικρό ἀπό τή Θεία Μετάληψη μέ τήν ἴδια λαβίδα, οὔτε λαϊκός οὔτε κληρικός.** Πρῶτοι θά εἶχαν ἀσθενήσει καί ἀποθάνει οἱ τόσοι καί τόσοι κληρικοί! Ἰδιαίτερα ἐν προκειμένῳ, πλεῖστες εἶναι οἱ μαρτυρίες τῶν κληρικῶν πού διηκόνησαν ἢ διακονοῦν στά νοσηλευτικά ἰδρύματα, οἱ ὅποιοι οὐδέποτε ἔπαθαν τίποτα ἀπό μεταδοτική νόσο, τή στιγμή μάλιστα πού «καταλύουν» – ὅπως εἶναι γνωστό- ὅ,τι ἔχει ἀπομείνει στό Ἅγιο Ποτήριο μετά τή μετάληψη τῶν ἀσθενῶν καί μάλιστα φυματικῶν, λεπρῶν παλαιότερα κ.ἄ., γλείφοντας στήν κυριολεξία τήν Ἁγία Λαβίδα καί καθαρίζοντας πλήρως τό Ἅγιο Ποτήριο. Στό σημεῖο αὐτό ἀξίζει νά ἀναφέρουμε, μερικούς μόνον, ἱερεῖς – ἐφημερίους Νοσηλευτικῶν Ἰδρυμάτων τῆς πατρίδος μας οἱ ὅποιοι διηκόνησαν ἐπὶ πολλές δεκαετίες σέ μεγάλα νοσηλευτικά κέντρα. Οὐδέποτε ἔπαθαν τι ἀπό τήν Θ. Μετάληψη. Πρόκειται γιά τούς κάτωθι: Πρῶτον βεβαίως ἀναφέρουμε τόν ἱερέα π. Χρῦσανθο Κουτσουλογιαννάκη (†1972) στό Λεπροκομεῖο τῆς Σπιναλόγκας-Κρήτης καί τόν Ἅγιο Πορφύριο (†1991) στήν Πολυκλινική Ἀθηνῶν. Ἐπειτα τούς: π. Γεώργιο Κουτῆ (†1969) στό Ἀντικαρκινικό Νοσοκομεῖο «Ἁγ. Σάββας», π. Ἐλπίδιο Ὁρουντιώτη (†1983), ὁ δίδυμος ἀδελφός τοῦ Ἁγίου Φιλουμένου τοῦ Νεομάρτυρος, στόν «Ἐρυθρό», π. Ἀναστάσιο Δραπανιώτη (†1984) στό «Λαϊκό», π. Ἡλία Τσακογιάννη (μετέπειτα Μητροπολίτη Δημητριάδος, †1990) στόν «Εὐαγγελισμό», π. Εὐσέβιο Γιαννακάκη (†1995) στό «Ἱπποκράτειο», π. Εὐμένιο Σαριδάκη (†1999) στό Λεπροκομεῖο Ἀθηνῶν, π. Σωτήριο Κανναβό (†2014) στόν «Εὐαγγελισμό» κ.ἄ.

Ἀπόψεις καί γνώμες ὅπως: «Εἶναι ἀπαίτηση τῆς σύγχρονης κοινωνίας, ὁ καθείς νά φέρνει ἀπό τό σπίτι του ἓνα πλαστικό κουταλάκι», ἢ «οἱ λοιμωξιολόγοι νά μή διστάζουν νά ποῦν ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος δημόσιας υἡγείας ἢ μετάληψη μέ τό ἴδιο κουταλάκι» ἢ «νά διατάξει ἡ κυβέρνηση ἀπαγόρευση τῆς Θ. Κοινωνίας» ἢ «ἡ Ἐκκλησία κάμνει εἰσπήδηση στήν ἐπιστήμη» ἢ «νά πᾶμε τήν Θ. Κοινωνία στό Χημεῖο νά ἐξετάσουμε ἂν εἶναι Αἷμα Χριστοῦ», ὅλες αὐτές οἱ θέσεις ἐγγίζουσιν τά ὅρια τῆς ἄγνοιας, τῆς ἡμιμάθειας, τῆς θεολογικῆς ἀπαιδευσίας, τῆς ἀνυπαρξίας ἐκκλησιαστικῆς ἐμπειρίας, τελικά τῆς ἀπιστίας.

Ἄλλ' ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ κατ' ἐξοχήν χῶρος τῆς ἐλευθερίας. Κανένα δέν ἐξαναγκάζει. Ἡ προτροπή εἶναι διηνεκῆς. «Ὅσοι πιστοί» καί «μετά φόβου Θεοῦ, πίστεως καί ἀγάπης» προσκαλεῖ ἡ Ἐκκλησία νά προσέλθουν γιά τήν θεία

Μετάληψη. Μάλιστα **ὁ Ἀπ. Παῦλος ὑπογραμμίζει ὅτι προκειμένου νά μετάσχει ὁ πιστός στή Θεία Κοινωνία πρέπει νά ἔχει προετοιμαστεῖ ἀναλόγως.** Γράφει: «Δοκιμαζέτω ἄνθρωπος ἑαυτόν καί οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καί ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω, ὁ γάρ ἐσθίων καί πίνων ἀναξίως κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καί πίνει, μή διακρίνων τό σῶμα τοῦ Κυρίου» (Α' Κορ. ια' 28-29). Ἰδιαίτερα ὁ Ἱ. Χρυσόστομος γράφει γι' αὐτή τήν πνευματική προετοιμασία: «Ἐάν δέν τολμᾷ κανεῖς μέ ἀκάθαρτα χέρια οὔτε ἀπλῶς νά θίξει ἀνθρώπινο ἱμάτιο βασιλικό, πῶς θά τολμήσουμε περιφρονητικά νά πάρουμε τό σῶμα τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ, τό ἄμωμο, τό καθαρό, αὐτό πού ἐνώθηκε μέ τή θεία φύσι, πού μέ τήν χάρι του ὑπάρχουμε καί ζοῦμε, αὐτό πού συνέτριψε τίς πύλες τοῦ θανάτου καί ἄνοιξε τίς ἀψίδες τοῦ οὐρανοῦ; Παρακαλῶ, ἄς μήν κατασφάξωμε τούς ἑαυτούς μας μέ τήν ἀναισχυντία, ἀλλά μέ δέος καί καθαρότητα ἄς τό πλησιάσουμε. Καί ὅταν τό ἴδης αὐτό τό σῶμα ἐνώπιον σου, λέγε στόν ἑαυτό σου: Χάρις σ' αὐτό τό σῶμα δέν εἶμαι πλέον ἐγώ γῆ καί σποδός, δέν εἶμαι πλέον αἰχμάλωτος, ἀλλά ἐλεύθερος. Χάρις σ' αὐτό ἐλπίζω νά ἀπολαύσω τούς οὐρανούς καί τά ἀγαθά τους, τήν ἀθάνατη ζωή, τήν ἀγγελική πολιτεία, τή συντροφιά μέ τόν Χριστό...Καθάριζε λοιπόν τήν ψυχή σου, προετοίμαζε τή διάνοια, γιά νά ὑποδεχθῇς τά μυστήρια αὐτά». (Α' Κορινθ., Λόγος κδ', ΕΠΕ, 18Α, σελ. 96 ἐπ.).

Ἡ Θεία Μετάληψη εἶναι θέμα πίστεως. Γι' αὐτό καί ἡ ἐκφώνηση – πρόσκληση περιέχει, τόν φόβο τοῦ Θεοῦ, τήν πίστη, τήν ἀγάπη. Εἰδικά ἡ πίστη ἐν προκειμένῳ δέν ἔρχεται νά καταργήσῃ τήν λογική. Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ πλάνη ἐκείνων πού θεωροῦν τήν πίστη ὡς κατάργηση τῆς λογικῆς. Ἡ πίστη ὑπερνικᾷ τήν λογική δίχως ὅμως νά τήν θέτῃ σέ ἀργία. Ἡ πίστη εἶναι μεταφυσική, «πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων». Εἶναι ὁ χῶρος τοῦ ἐπέκεινα γιατί ἡ λογική εἶναι προωρισμένη γιά τά πεπερασμένα μέ ἐργαλεῖο τήν ἀπόδειξη. Ἡ πίστη δέν ἔχει ἀπόδειξη. Ὁ Θεός δέν ἀποδεικνύεται. Δέν ἐφευρίσκεται ἀπό τόν ἄνθρωπο. Ἀποκαλύπτεται. Βιώνεται. Γι' αὐτό καί ὅποιος δέν γνωρίζει τί εἶναι ὁ Χριστός, δέν μπορεῖ νά καταλάβῃ καί τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία καί τί ἐπιτελεῖται στή Θ. Λειτουργία καί τί εἶναι ἡ Θ. Μετάληψη. Γιά ὅλα χρειάζεται ἡ ἄλλη διόπτρα, ἐκείνης τῆς πίστεως.

Τό σπουδαιότερο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ μετάδοση τῆς ἀθανασίας, ἀπό τήν Πηγὴ τῆς ἀθανασίας πού εἶναι ἡ Θεία Μετάληψη. Ὅταν κοινωνοῦμε Σώματος καί Αἵματος τοῦ Χριστοῦ τότε ζοῦμε ἕνα συνεχές Πάσχα, μία διάβαση στήν ἄλλη βιοτὴ τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς νίκης κατὰ τοῦ θανάτου. Πρόκειται γιά τήν συμμετοχή μας στό Δεῖπνο τῆς ἀναστάσιμης χαρᾶς, τῆς χαρᾶς καί εὐφροσύνης ἐν Θεῷ. Καί «ἡ χαρά ἐν Θεῷ ἰσχυροτέρα ἐστὶ τῆς ἐνταῦθα ζωῆς». Καί ὁ εὐρών αὐτήν, οὐ μόνον εἰς τά πάθη οὐ περιβλέπεται, ἀλλ' οὐδέ ἐπὶ τήν ἑαυτοῦ ζωήν ἐπιστραφήσεται, οὐδέ αἰσθησις ἑτέρα γεννησεται ἐκεῖθεν, εἰ ἐξ' ἀληθείας γέγονεν αὕτη» (Ἰσαάκ Σύρου, Τά εὐρεθέντα ἀσκητικά, σ.163 ἐπ.). Ἡ Θεία Μετάληψη εἶναι ἡ

μυστηριακή πρόγευση τῆς Ἀναστάσεως, τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τῆς εἰσόδου μας
στή Χαρά τοῦ Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ὁ
ἄρραβὼν τῆς μελλούσης ζωῆς τοῦ Παραδείσου.

**Μακάρι, μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς μας νά μετέχουμε ἐπαξίως τῆς
ἀθανάτου Τραπέζης ὡς συνδαιτυμόνες, μεταλαμβάνοντες Σώματος καί
Αἵματος Χριστοῦ.**